

«Бекітемін»
Мектеп директоры А.М.Нуржасарова

«Келісілді» Камел
Оқу ісінің менгерушісі А.К.Камел

Церебральды сал ауруы бар балалармен түзету және дамыту жұмыстарының бағдарламасы

«Еңбекшілдер ауылсының ЖОББМ» КММ

Педагог-психолог: К.Г.Урманова

Церебральды сал ауруына шалдыққан бастауыш сынып оқушыларының көрнекі-бейнелі ойлауын дамытуға бағытталған түзету бағдарламасы

2021-2022 оқынша жылғына арналған

Мақсаты: мүмкіндігі шектеулі балаларға үйде жеке білім беру жағдайында психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету.

Оқушы: Сулейменов Амирхан Дулатович 04.09.2011 жыл .

Диагнозы: **ДЦП, спастическая диплегия тяжелой степени.**

Псевдобульбарная дизартрия спастико- паретическая форма, 1-денгейдегі ОБП, мүгедек бала.

Қорытынды РМРС: Орташа интеллектуалдық бұзылыш.

Коррекциялық-дамыту жұмыстарын жүргізу барысында церебральды сал ауруына шалдыққан балалардың көрнекі-бейнелі ойлауын дамыта отырып, ойлаудың дамуының генетикалық ағымы, психикалық әрекеттердің бірте-бірте қалыптасуы, церебральды сал ауруымен ауыратын мектеп жасына дейінгі балалардың психикалық даму ерекшеліктері. Мектепке дейінгі жастағы баланың психикалық дамуы қабылдауды дамыту, сөйлеуді менгеру және ойлаудың көрнекі формаларын дамыту процесінде жүреді.

Эксперименттің анықтау кезеңінің нәтижелері церебральды сал ауруына шалдыққан балалардың психикалық белсендерлілігін дамытуда айтартықтай ерекшелікке ие екенін растайды, ойлаудың көрнекі формалары деңгейінде артта қалу бар, көрнекі негізде жалпылау, салыстыру және жіктеу мәселелерін шешуде қыындықтар туындаиды.

Эксперименттің анықтау кезеңінде ДЦП-мен ауыратын егде жастағы мектеп жасына дейінгі балалардың көрнекі-бейнелі түрде есептерді шешу кезіндегі қыындықтары анықталып, көрнекі-бейнелі ойлауды менгерудің ерекшеліктері мен кемшіліктері атап өтілді. Тәжірибелік-эксперименттік жұмыстың қалыптастыруши кезеңінің мақсатына айналған дидактикалық ойындарды пайдалана отырып, психолог сабактарында бейнелеу және бейнелі ойлауды дамыту бойынша мақсатты түзету-дамыту жұмыстарының үрдісін жүргізу керек деген қорытынды жасалды.

Балалардың бейнелі-бейнелі ойлауын дамытуға бағытталған барлық түзету бағдарламасын 3 кезеңге бөлуге болады:

1. Суреттерде бейнеленген жағдаяттарды тұтас қабылдауды дамыту. Бастапқы кезеңде балаларда суретте бейнеленген жағдайды тұтастай қабылдау қабілетін, олардың нақты практикалық тәжірибесіне сүйене отырып, таныс жағдайларда бейнелер мен бейнелердің психикалық әрекетін жаңғырту қабілетін дамыту маңызды. Балаларды суретте бейнеленген заттардың арасында байланыс орнатуға, жетіспейтін объектіні пайдалану қажеттілігін анықтауға, оның көмегімен олар жағдайды тапсырманың шарттарына сәйкес түрлендіруге үйрету маңызды. Біріншіден, балалар объектілер арасындағы ішкі байланыстарды анықтап, әрекеттердің ішкі логикасын түсінуі керек, содан кейін жетіспейтін сілтемені табу керек.

Әрі қарайғы жұмыста балаларды суреттерде бейнеленген заттар, заттар мен құбылыстар арасында себеп-салдарлық байланыс орнатуға үйрету қажет. Церебральды сал ауруына шалдыққан балаларда салыстыру, жалпылау, нақтылау, пайымдау элементтері, қорытынды жасау процестерін дамытуға үлкен көніл бөлу қажет. Болашақта бұл кезеңде коррекциялық жұмыстар суреттерде бейнеленген кейіпкерлер мен заттардың арасындағы байланысты анықтау, пайымдау, қорытынды жасау және пайымдауларды негіздеу дағдыларын қалыптастыруға бағытталуы керек; жасырын мағынасы бар әңгімелерді талдау.

2Заттардың қасиеттері мен сапалары туралы жалпылама түсініктерін дамыту, алмастыру және модельдеу әрекеттерін менгеру. ДЦП-мен ауыратын балалар ойын ойнау процесінде кеңістіктे бағдарлауды және заттар мен жағдайлардың жаңа бейнелерін, сондай-ақ жеке бейнелердің комбинациясын жасауды, көрнекі және сөздік тұрғыдан толық сюжеттер құруды үйренеді.

3. Жағдайды ауызша суреттеу негізінде дұрыс елестете білу балада ойлау мен сөйлеудің бейнелі формаларын дамытудың қажетті алғышарты болып табылады. Оның негізінде қайта құрушы қиял бейнелерімен психикалық әрекет ету механизмінің қалыптасуы жатыр. Болашақта бұл нұсқауларға сәйкес барабар әрекеттерді орындауға, интеллектуалды мәселелерді шешуге және жоспарлауға мүмкіндік береді. Осылайша, бұл дағды жоғары сапалы, мақсатты ерікті әрекеттің негізін құрайды.

Түзету және дамыту бағдарламасы топтық сессияларды (10) қамтыды, оның барысында психолог келесі мәселелерді шешті:

- ақыл-ой еңбегі мен танымдық әрекетке қызығушылықты арттыру;
- бізді қоршаған әлем туралы білім мен түсініктерді байыту; развитие ориентировочно-исследовательской деятельности;
- практикалық әрекеттерге тікелей сүйенбей, ақыл-ой операцияларын жүргізу қабілетін қалыптастыру;
- обьектілер арасындағы ұқастық пен айырмашылық белгілерін анықтау қабілетін қалыптастыру, т.б. оларды салыстыру;
- балалардың оқиғалар тізбегі, уақыттық және себеп-салдарлық байланыстар мен байланыстар туралы түсініктерін дамыту;
- вербалды және вербалды емес қарым-қатынас құралдарын дамыту;
- бұлшықет пен эмоционалдық кернеуді женілдету;
- жоғары психикалық функцияларды (зейін, есте сақтау, сөйлеу және т.б.) дамыту;
- алған білім, білік және дағдыны өз бетінше әрекетте бекіту.

1 этап – суреттерде бейнеленген жағдаяттарды тұтас қабылдауды дамыту.

Сабактың мақсаттары:

- визуалды және ақыл-ой талдауына сүйене отырып, бейнеде зандылық орнату қабілетін дамыту;
- ақпаратты декодтау қабілетін дамыту;
- есептерді көрнекі-тиімді тәсілмен шешуден көрнекі-бейнелі ойлауға көшудің алғы шарттарын әзірлеу;
- бұлшық ет пен эмоционалдық кернеуді женілдету, қиял мен қиялды дамыту.

1. «Не жетіспейді?»

Мақсаты: визуалды және ақыл-ой талдауына сүйене отырып, бейнеде зандылық орнату қабілетін дамыту.

Дидактикалық материал: тапсырма картасы.

Тапсырма сипаттамасы. Психолог баладан картаға қарап, бос ұяшықта қандай фигура болуы керек екенін айтуды сұрайды.

2. «Тергеуші»

Мақсаты: ақпаратты декодтау қабілетін дамыту.

Дидактикалық материал: психолог кабинетінің сыйбасы, онда үстел, орындық, шкаф, терезе, есік, диван белгіленген; айқастырылған ойыншық жасырылған орынды белгілейді.

Тапсырма сипаттамасы. Психолог балаларға: «Менің кабинетімнің жоспары қағазға сыйылған. Міне үстел, оның жанында орындық, мына төртбұрыш диван, мынау есік, мынау шкаф, мынау терезе. Бірақ мұнда крест бар жерде ойыншық жасырылады. Оны жоспар бойынша табуға тырысыңыз ».

3. «Допты ал»

Мақсаты: есептерді көрнекі-тиімді тәсілмен шешуден көрнекі-бейнелі ойлауға көшудің алғы шарттарын дамыту.

Құрал-жабдықтар: сюжеттік сурет: биік сөре, балалар үстелі, үлкенді-кішілі орындықтар бар бөлме. Кішкентай бала кілемде отыр, оның ойыншықтары жоқ. Доп шкафта жатыр. Кілемде отырған бала қолымен допқа жетеді.

Тапсырма сипаттамасы. Балаларға суретке қарап, онда не салынғанын айту ұсынылады. Содан кейін олар: «Балаға допты қалай алу керектігін айт», - деп сұрайды. Егер бейнеленген жағдайды түсіну қын болса, психолог еске түсіру әдісін қолданады: «Биік шкафта тұрған ойыншықты қалай шығарғаныңызды есіне түсір». Егер бұл әдіс тапсырманы орындауға көмектеспесе, онда нақты жағдай жасалады. Балалардың біріне шкафтан допты алу ұсынылады, содан кейін орындалған әрекет туралы айту.

4. Психо-бұлшықет жаттығулары

Мақсаты: бұлшықет пен эмоционалдық кернеуді женілдету, қиял мен қиялды дамыту.

Сипаттама.

1) Гүлді иіскеп көрейік. Маған гүлдерді қалай ііскейтініңді көрсет. Бір рет – екі қолыңызды мұрныңызға апарыңыз, олардың ішінде гүлдер бар деп елестетіңіз,

олардың хош иісін жұтыңыз, күлініз, демінізді ұстаңыз. Екі – қолды түсіріп, дем шығару (3-4 рет).

2) Құдық сұын ішейік. Біреуі - құдықтан су алу. Екі – алақаныңызды сумен аузыңызға апарыңыз. Суды төгіп алмау үшін абай болыңыз. Үш – іш, дем ал. Төрт – қолыңыздағы суды шайқаңыз және дем шығарыңыз (3 – 4 рет).

3) Алда алма ағаштарын қөріп тұрмын! Осы алмаларды жеп көргініз келе ме? Олай болса тезірек барайық (бала орнынан тұрады).

Біреуі - оң аяғыңызды көтеріңіз, оны осы қалыпта ұстаңыз, демінізді ұстаңыз. Екі - аяғыңызды төмендетіңіз, дем шығарыңыз. Үш – сол аяғыңызды көтеріңіз, дем алыңыз, аяғыңызды осы қалыпта ұстаңыз, демінізді ұстаңыз. Төрт – сол аяғыңызды төмендетіңіз, дем шығарыңыз (3 – 4 рет).

5. «Гүлге су құй!»

Құрал-жабдықтар: сюжеттік сурет: екі жабық гүл орналасқан терезе: бірі гүлдеп, екіншісі солып. Қыз солып бара жатқан гүлге абыржып қарайды. Жақын жерде үстелдің үстінде сұы бар суарғыш бар.

Сипаттама. Балаларға суретке қарап, онда не бейнеленгенін айту ұсынылады. Содан кейін олар қыздан гүлді қалай суару керектігін айтуды сұрайды. Қиындық туындаған жағдайда психолог: «Гүлді суару үшін қандай су құйатынымызды есіне түсір» дейді. Егер осыдан кейін балаларға тапсырманы орындау қынға соғатын болса, құрдасының нақты әрекетті орындаудың бақылау әдістемесі қолданылады, содан кейін балалар байқалған әрекеттер туралы айтады, т.б. сөйлеудегі ретті әрекеттерді жазып алу. Осыдан кейін балалар қайтадан тапсырманы көрнекі-бейнелі түрде орындаиды.

6. Сабакты қорытындылау.

2-кезең – объектілердің қасиеттері мен қасиеттері туралы жалпыланған түсініктерді дамыту, ауыстыру және модельдеу әрекеттерін менгеру (ұлғі сабак)

Сабактың мақсаттары:

- заттардың қасиеттері мен қасиеттері туралы жалпылама түсініктерді дамыту;
- алмастыру әрекеттерін менгеру қабілетін дамыту;

- ақпаратты декодтау қабілетін дамыту;
- бұлшықет кернеуін жеңілдету, қолдың ұсақ моторикасын дамыту;
- бет бұлшықеттерін мақсатты бақылауға үйрету; бейвербалды қарым-қатынас қасиеттерін үйрету.

1. «Ұқастарын табыңыз!»

Мақсаты: объектілердің қасиеттері мен қасиеттері туралы жалпылама түсініктерді дамыту.

Құрал-жабдықтар: әр ойыншыға – ойыншықтар салынған дорба: кірпі, стақан, зымыран, машина, үй, ледибу, тышқан, науа.

Тапсырма сипаттамасы. Балалар үстелдерді айнала отырады, әр балаға бір зат салынған сөмке беріледі (кірпі, стақан, зымыран, үй, машина, ханым, тышқан). Психолог әр баланың сөмкесінде белгілі бір пішіндегі зат болатынын айтады. Бұл зат үшін қаптағы затқа пішіні ұқсас заттарды (немесе ойыншықтарды) таңдау керек. Балалар қарап, сөмкесінде не бар екенін есіне алады. Содан кейін олар топты айналып өтіп, әрқайсысы өз бетінше заттарды немесе ойыншықтарды алғып, сөмкелеріне салады. Балалар бірнеше затты тапқаннан кейін (кем дегенде 5), барлығы оларды науаға құйып, жинаған ойыншықтары сөмкедегі ойыншыққа ұқсайтынын айту керек, яғни. сөйлеуде объектілерді таңдауды және сіздің әрекеттеріңізді негіздеу. Қындық туындаған жағдайда психолог балаға оның нысанындағы пішінді анықтауға көмектеседі, бұл форманы сөз деп атайды және онымен бірге 2 - 3 нысанды таңдайды. Содан кейін психолог баланы белгілі бір пішіндегі 2 нысанды өз бетінше таңдауға шақырады.

2. «Сыщик»

Мақсаты: ақпаратты декодтау кабинетінің дамыту Дидактикалық материал: үстел, орындық, шкаф, терезе, есік, диван белгіленген психолог кабинетінің сыйбасы; Айқас ойыншық жасырылған орынды белгілейді.

Тапсырма сипаттамасы. Психолог балаларға: «Менің кабинетімнің жоспары қағазға сыйылған. Міне сыйылған үстел, оның қасында орындық, мына төртбұрыш диван, мынау есік, мынау шкаф, мынау терезе. Бірақ мұнда айқас бар жерде ойыншық жасырылады. Оны жоспар бойынша табуға тырысыңыз ».

3. Ойын «Айна»

Мақсаты: алмастыру әрекеттерін менгеру қабілетін дамыту.

Ойынның барысы. Психолог балаларды шенберге шақырады. Санақ тақпақтың көмегімен тандалған бала шенбердің ортасына айналады. Қалғандары шенберге тұрып:

«Ровным кругом, друг за другом.

Эй, ребята, не зевать!

Что нам Сашенька покажет,

Будем дружно выполнять!»

Шенбердің ортасында тұрған бала әртүрлі қозғалыстарды көрсетеді (сарбазша жүреді, қолдарын құс қанатында сермеп, қолдарын белдікке қойып, аяқтың ұшымен жүреді, т.б.), қалған балалар қайталайды. Содан кейін шенбердің ортасына басқа бала таңдалады, ол басқа қозғалыстарды көрсетуі керек және т.б.

4. Психо-бұлшықет жаттығулары

Мақсаты: бұлшықет кернеуін жеңілдету, қолдың ұсақ моторикасын дамыту.

Сипаттама.

1) Еденге, кілемге жату. Өзеннің арғы бетіне жүзейік (бала ішімен жатыр, қолдары дене бойымен). Бір рет - қолдар алға деммен, демінізді ұстаңыз. Екі - дене бойымен қолдар. Дем шығару (2-3 рет). Енді арқаңызға айналдырыңыз, қолдарыңызды дененіздің бойымен ұстаңыз. Бір рет - деммен қолдарыңызды көтеріңіз, демінізді ұстаңыз. Екі - дене бойымен қолдар. Дем шығару (2-3 рет).

2) Қарандаршы, біздің жолымызда аю пайда болды! Корқып, допқа айналдырайық (бала еденге, кілемге жатады)! Біреуі - он жаққа бұрылып, деммен жүту, допқа айналдыру. Тыныс алып тынданыз. Екі – тұзу, дем шығару. Үш - сол жағыңызға бұрылып, деммен жүту арқылы шарға айналдырыңыз. Төрт – тұзу, дем шығару.

3) Жолдың соңында бізді күтіп тұрғанның берін көруге тырысайық. Бірі – басыңды онға бұрып, дем ала отырып. Жақынырақ қараңыз, демінізді ұстаныз. Екі - басыңызды алға қарай бұраңыз, дем шығарыңыз. Үш – дем алған кезде

басыңызды солға бұрыңыз. Тағы бір қараңызы, демінізді ұстаңыз. Төрт – басыңызды алға айналдырыңыз, дем шығарыңыз (3 – 4 рет).

5. «Күлімде»

Мақсаты: бет бұлшықеттерін мақсатты бақылауға үйрету; бейвербалды қарым-қатынас қасиеттерін үйрету.

Тапсырма сипаттамасы. Балалар кезек-кезек күледі, содан кейін бет бұлшықеттерін босаңсытады. Жаттығуды 6-8 рет қайталаңыз.

6. Сабакты қорытындылау.

3 этап – сөз бен бейненің байланысын дамыту

Сабактың мақсаттары:

- балаларды кеңістікте бағдарлауға, көрнекі және бірлескен түрде тұтас сюжеттер құруға үйрету;
- ауызша суреттеу негізінде кейіпкерлердің іс-әрекетін бейнелейтін сәйкес суретті таңдау қабілетін дамыту;
- зейінін, есте сақтау қабілетін, үйлесімді монологтық сөйлеуді дамыту;
- бұлшықет кернеуін жеңілдету, қолдың ұсақ моторикасын дамыту.

1. «Төменде не болады және жоғарыда не болады»

Мақсаты: балаларды кеңістікте бағдарлауға, көрнекі және бірлескен түрде тұтас сюжеттер құруға үйрету.

Сабактың барысы. Психолог балаларды ойланып, тек жоғарыда не болатынын атауға шақырады. Егер балаларға қыын болса, ол: «Жүріндер, жоғары қарандар, аспан үстімізде. Бұл төменнен бола ма? Тек жоғарғы жағында тағы не болады? Дұрыс, жүлдіздар, ай. Енді тек төменде не болатынын ойлаңыз ба? Жерге қара. Шөп қайда өседі? Ол әрқашан қайда? (Өсімдіктер, тоғандар, жер, құм, тастар, т.б.) Осыдан кейін балалар тек жоғарыдаған болатын табигат объектілерін және тек төменгі жағында орналасқан заттарды өз бетінше тізіп шығады.

2. «Мысық»

Мақсаты: ауызша сипаттау негізінде кейіпкерлердің іс-әрекетін бейнелейтін сәйкес суретті таңдау қабілетін дамыту.

Құрал-жабдықтар: екі сюжетті сурет: біріншісінде - бала көліктे ойыншық ит пен тірі котенканы алып жүреді; екіншісінде бала көліктек тек ойыншық итті алыш жүр.

Жаттығудың орындалу барысы. Психолог балаларды ертегіні тыңдауға шақырады: «Дима бала ойыншық ит пен тірі котенканы көлікке отырғызып, оларды мінгізді. Сосын жан-жағыма қарасам, көліктек бір ғана ойыншық қалды. Көліктен кім секірді? Содан кейін психолог алдымен екінші суретті көрсетеді - «Көліктегі ойыншық ит» және: «Көліктен кім секірді?» Деп сұрайды. Қындық туындаған жағдайда психолог балаларға екі суретті де қарап, салыстыруды сұрайды, содан кейін сұрақтарға жауап береді: «Неге бір ғана ойыншық қалды? Не болды? Көліктен кім секірді? Осыдан кейін психолог балаларды мәтінді қайталап айтып беруге шақырады.

3. Психо-бұлшықет жаттығулары

Мақсаты: бұлшықет кернеуін женілдету, қолдың ұсақ моторикасын дамыту. Сипаттама.

1. Қолыңызды түзетіңіз, саусақтарыңызды мықтап жабыңыз және оларды жұдырықпен баяу қысыңыз. Әр қолмен кезекпен орындаңыз. (5 рет.)

2. Қолыңызды үстелге мықтап қойып, алақаныңызды төмен түсіріп, саусақтарыңызды бір-бірден бүгініз: орта, индекс, бас бармақ, кішкентай, сақина саусақ. Әр қолмен кезекпен орындаңыз. (5 рет.)

3. Қолды түзетіп, сақина саусақты кіші саусаққа, ортаңғы саусақты сұқ саусаққа кезекпен бекітіңіз. (5 рет.)

4. Саусақтарыңызды жұдырықпен түйіп, қолды әртүрлі бағытта айналдырыңыз. Біріншіден, әр қолмен кезекпен. (5 рет.) Содан кейін - екі қолмен бір уақытта. (5 рет.)

4. «Нағыз дос» тапсырмасы

Мақсаты: ауызша сипаттау негізінде кейіпкерлердің іс-әрекетін бейнелейтін сәйкес суретті таңдау қабілетін дамыту.

Құрал-жабдықтар: екі сюжетті сурет: біріншісінде қыз өзенге батып бара жатыр, екіншісінде ит қызды өзеннен сүйреп келеді.

Тапсырма сипаттамасы. Психолог балаларды ертегіні тыңдауға шақырады: Наташаның Волчок деген иті болды. Олар үнемі бірге жүретін. Бірде Наташа өзенге барды. Наташаның соңынан жоғары көтерілді. Наташа суға кетті. Ол гүл тергісі келді. Жоғарғы жағы жағада отырды. Кенеттен Наташа суға құлап, батып кете бастады. Үсті суға кетті. Ол Наташаны көйлегінен ұстап, жағаға сүйреп апарды. Наташаны шың құтқарды». Осыдан кейін психолог балаларға сұрақтар қояды: «Наташа әрқашан кіммен жүрді? Бір күні ол қайда кетті? Наташа суға не алғысы келді? Наташаға не болды? Волчок не істеді? Наташаны кім құтқарды? Содан кейін психолог балаларды екі суретке де қарап, мәтінді толық айттып беруге шақырады. Қындық туындаған жағдайда балалар суреттерге қарайды, ал психолог ертегіні қайталайды. Балалардан қайтадан сұрақтарға жауап беру және иллюстрациялар негізінде мәтінді толық айту ұсынылады.

5. «Мұсін»

Мақсаты: бұлшықет пен эмоционалдық кернеуді женілдету, қиял мен қиялды дамыту.

Тапсырма сипаттамасы. Психолог балаға: «Сен сазсың, мен мұсіншімін. Мен балшықтан мұсін жасаймын». «Мұсінші» «балшықты» илейді, иығына, қолына, арқасына женіл массаж жасайды. Әрі қарай, «мұсінші мұсін жасайды».

6. Сабақты қорытындылау

Менің жұмысымның жаңалығы – балалармен арнайы ұйымдастырылған сыныптарда жүргізілетін жұмыстардың бәрі де олардың бос уақытында, серуендеу кезінде, кәдімгі уақытта, жұмыс және ойын әрекеттерінде көрнекі материалды және дидактикалық ойындарды пайдалана отырып жүргізді.

Түзету-дамыту жұмысының осы кезеңінде қолданылған әдістер (есте сақтау, бақылау, сұрақтарды нақтылау) балаларға суретте бейнеленген немесе нақты түрде берілген жағдайды толық қабылдауға және түсінуге, сонымен қатар мазмұнды тізбекті әңгіме құрастыруға көмектесті (бастапқыда). ересек адамның көмегімен жұмыс кезеңдері).

Қалыптастыру кезеңінде жүргізілген жұмыстар көрсеткендей, бұл әдістемелер церебральды сал ауруына шалдықкан балаларға сабақта оқыған

материалды ұқсас жағдайларға көшірге және өз бетінше (немесе ересектің басшылығымен) іс-әрекеттер туралы жоспар мен есеп дайындауға көмектесті. алынды.

Церебральды сал ауруымен ауыратын мектепке дейінгі жастағы балалардың көрнекі және бейнелі ойлауды дамытуға бағытталған түзету-дамыту бағдарламасының құрылымы.

1-сабак.

Мақсаты: визуалды және ақыл-ой талдауына сүйене отырып, бейнеде заңдылық орнату қабілетін дамыту; ақпаратты декодтау қабілетін дамыту; есептерді көрнекі-тиімді тәсілмен шешуден көрнекі-бейнелі ойлауға көшудің алғы шарттарын әзірлеу; бұлшықет пен эмоционалдық кернеуді женілдету, қиял мен қиялды дамыту.

Сабақтың құрылымы:

1. «Не жетіспеді?» ойыны.
2. «Детектив» жаттығуы.
3. «Допты ал» ойыны.
4. Психо-бұлшықет жаттығулары.
5. «Гүлге су құй » ойыны.

2-сабак.

Мақсаты: визуалды және ақыл-ой талдауына сүйене отырып, бейнеде заңдылық орнату қабілетін дамыту; ақпаратты декодтау қабілетін дамыту; объектілердегі динамикалық өзгерістер болжанатын сюжеттегі әрекеттердің ішкі логикасын түсінуді дамыту; бұлшықет пен эмоционалдық кернеуді женілдету, қиял мен қиялды дамыту.

Құрылым:

1. «Не жетіспеді?» ойыны.
2. «Детектив» жаттығуы.
3. «Көктем» жаттығуы.
4. Психо-бұлшықет жаттығулары.
5. «Сызбаны аяқта» жаттығуы.

3-сабак.

Мақсаттары: себеп-салдар байланыстары арқылы өзара байланысты құбылыстар туралы түсініктерін дамыту; ақпаратты кодтау қабілетін дамыту; бұлшықет пен эмоционалды кернеуді женілдету, қиял мен қиялды дамыту; бет бұлшықеттерін мақсатты бақылауға үйрету; бейвербалды қарым-қатынас қасиеттерін үйрету.

Сабактың құрылымы:

1. «Жаңбыр» жаттығуы.
2. «Детектив» жаттығуы.
3. Психо-бұлшықет жаттығулары.
4. «Үлгіні бүктө» жаттығуы.
5. «Сынған бұтак» ойыны.

4-сабак.

Мақсаттары: суреттерде бейнеленген оқигалар тізбегі туралы түсініктерін дамыту; салыстыру, жалпылау, нақтылау, пайымдау элементтерін, қорытынды жасау процестерін дамыту; ақпаратты кодтау қабілетін дамыту; талдау және өзін-өзі талдау қабілеттерін, стандартты емес есептерді шешу қабілетін, интеллектуалдық қабілеттерін дамыту; бұлшықет кернеуін женілдету, қолдың ұсақ моторикасын дамыту; жағымды эмоционалды тәжірибелі нығайту.

Сабактың құрылымы:

1. «Баланың таңы» ойыны.
2. «Детектив» жаттығуы.
3. «Үлгіні бүктө» жаттығуы.
4. Психо-бұлшықет жаттығулары.
5. «Мысық тышқанды ұстайды».
6. «Күлімдеп қоштасу» жаттығуы.

5-сабак.

Мақсаттары: берілген белгілері бойынша заттарды тануға үйрету; суреттерде бейнеленген кейіпкерлер мен заттардың арасындағы байланысты анықтау, пайымдау, қорытынды жасау және пайымдауларды негіздеу, жасырын

мағынасы бар сюжетті талдау дағдыларын дамыту; бұлшықет кернеуін жеңілдету, қолдың ұсақ моторикасын дамыту; талдау мен синтездің психикалық операцияларын дамыту; бұлшықет пен эмоционалды кернеуді жеңілдету.

Құрылым:

1. «Балабақшада» тапсырма.
2. «Нысанды тап» жаттығуы.
3. Психо-бұлшықет жаттығулары.
4. «Ойыншықтар дүкенінде» тапсырма.
5. «Шүберек қуыршақ» жаттығуы.

6-сабақ.

Мақсаттары: объектілердің қасиеттері мен қасиеттері туралы жалпылама түсініктерді дамыту; алмастыру әрекеттерін менгеру қабілетін дамыту; ақпаратты декодтау қабілетін дамыту; бұлшықет кернеуін жеңілдету, қолдың ұсақ моторикасын дамыту; бет бұлшықеттерін мақсатты бақылауға үйрету; бейвербалды қарым-қатынас қасиеттерін үйрету.

Сабактың құрылымы:

1. «Ұқсастарын тап!» ойыны.
2. «Детектив» жаттығуы.
3. «Айна» ойыны.
4. Психо-бұлшықет жаттығулары.
5. «Күлімдеу» жаттығуы.

7-сабақ.

Мақсаттары: кеңістікті бағдарлауды, визуалды модельдеу қабілетін дамыту; зейін мен интеллектті дамыту; бұлшықет пен эмоционалдық кернеуді жеңілдету, қиял мен қиялды дамыту.

Сабактың құрылымы:

1. «Қояндар мен қасқыр» ойыны.
2. «Кате жасама» жаттығуы.
3. Психо-бұлшықет жаттығулары.
4. «Пойыз» ойыны.

5. «Мусин» жаттығуы.

8-сабақ.

Мақсаттары: заттың пішіні туралы жалпыланған түсініктерді қалыптастыру; сөз бен образ арасындағы байланысты қалыптастыру; талдау және өзін-өзі талдау қабілеттерін, стандартты емес есептерді шешу қабілетін, интеллектуалдық қабілеттерін дамыту; бұлшықет пен эмоционалдық кернеуді жеңілдету, қиял мен қиялды дамыту.

Сабақтың құрылымы:

1. «Дөңгелек дегеніміз не, сопақ дегеніміз не» жаттығуы.
2. «Суреттер-Жартылар» жаттығуы.
3. Психо-бұлшықет жаттығулары.
4. «Үлгіні бұкте» жаттығуы.
5. «Дақтар» ойыны.

9-сабак.

Мақсаттары: балаларды кеңістікте бағдарлауға, көрнекі және бірлескен түрде толық сюжеттер құруға үйрету; ауызша сипаттау негізінде кейіпкерлердің іс-әрекетін бейнелейтін сәйкес суретті таңдау қабілетін дамыту; зейінін, есте сақтауын, үйлесімді монологтық сөйлеуді дамыту; Бұлшықет кернеуін жеңілдету, қолдың ұсақ моторикасын дамыту.

Сабақтың құрылымы:

1. «Төменде не болады және жоғарыда не болады» жаттығуы.
2. «Котенка» ойыны.
3. Психо-бұлшықет жаттығулары.
4. «Нағыз дос» жаттығуы.
5. «Мұсін» жаттығуы.

10-сабақ.

Мақсаттары: ауызша мәтінді сәйкес иллюстрациямен салыстыру және салыстыру қабілетін дамыту; талдау және өзін-өзі талдау қабілеттерін, стандартты емес есептерді шешу қабілетін, интеллектуалдық қабілеттерін дамыту; Бұлшықет кернеуін жеңілдету, қолдың ұсақ моторикасын дамыту.

Сабактың құрылымы:

1. «Көктем» жаттығуы.
2. «Үлгіні бүкте» жаттығуы.
3. «Жаңбыр» тапсырмасы.
4. Психо-бұлшықет жаттығулары.
5. «Дақтар» жаттығуы.